

PÕHIKOOLI AINEKAVA

1. Ainevaldkond „ Kunstiained”

1.1 Kunstipädevus pädevus

Põhikooli lõpetaja:

- 1) on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab oma loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- 2) kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle; oskab kujundada oma arvamust ning väljendada oma emotsioone;
- 3) väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb kunstide individuaal- ja koostööprojektides ning hindab lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- 4) märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib kultuurinähtusi ning oskab kriitilis-loominguliselt hinnata massi- ja süvakultuuri;
- 5) väärtustab, hoiab ning arendab Eesti kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, väärtustab maailmakultuuri mitmekesisust, otsib kultuurinähtuste seoseid teaduse, tehnoloogia ja majandusega nii minevikus kui ka tänapäeval.

1.2. Ainevaldkonna õppeained ja maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kunst ja muusika, mis on kohustuslikud kõigis põhikooliastmetes.

Kunsti ja muusikat õpitakse 1.–9. klassini.

Kunstiainete nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

I kooliaste

Kunst – 4 nädalatundi

Muusika – 6 nädalatundi

II kooliaste

Kunst – 3 nädalatundi

Muusika – 4 nädalatundi

III kooliaste

Kunst – 3 nädalatundi

Muusika – 3 nädalatundi

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstide valdkonna aineid ühendab tähelepanu pööramine loovuse ja eneseväljendusoskuse arenemisele ning tervikliku maailmapildi kujunemisele. Kunstidega tegelemise kaudu saadakse teadmisi erinevate väljendusvahendite ja kultuuride kohta, õpitakse tundma ennast ning mõtestatakse kunstide rolli ühiskonnas.

Loomise, esitamise, teoste interpreteerimise ja analüüsimise kaudu õpitakse tundma traditsioonilisi ning nüüdisaegseid kunste, nende sisu, vorme ja tähendusi, kujundatakse mõistmist ning kriitikameelt.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

- 1) teadmised kunstidest (analüüs);
- 2) erinevate kunstide seostamine (süntees);
- 3) ainealane (verbaalne) keel;
- 4) loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
- 5) kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
- 6) oma-, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
- 7) kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

1.4. Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Kunstide valdkond võimaldab kõiki üldpädevusi loomulikult lõimida igapäevasesse õppetöösse nii teooria kui ka praktika kaudu.

Väärtuspädevus. Kunstid rõhutavad kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi identiteedi osana. Kõigis tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitlevate teemade, analüüsitava kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunste eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse.

Sotsiaalne pädevus. Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, arutlused ja esitlused, ühismuuseumierimine ja ühistes kunstiprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ja üksteise toetamise väärtustamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist ühtsustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjutatakse oma seisukohtade kaitsmist ning teiste arvamustest lugupidamist. Kunstiained teadvustavad inimese kui kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Loovülesannetes saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainek ja sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Sihiks on integreerida noori nüüdisühiskonda ja toetada oma identiteedi väljendamist loomingus.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes situatsioonides. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest, jms rääkimine, ulatudes lihtsast argikeelsest kirjeldusest ainespetsiifilise keelekasutuseni. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunstides referatiivsete ja uurimistöde koostamine eeldab teabetekstide mõistmist ning juhib kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (teksti, joonist, skeemi, tabelit, graafikut). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides“ sõnumeid ühest keelest teise.

Matemaatikapädevuse arengut toetavad kunstides rakendatavad ülesanded, kus tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi; samuti analüüsida kunstikategooriaid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrrelda ja liigitada erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutada sümboleid.

Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad kunstides individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ja probleemipõhised ülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunstide valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, leidlikult valides sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima, võtma vastutust tööde lõpuni viimise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

1.5. Lõiming

1.5.1. Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Nüüdisaegsele kultuurile on olemuslik interdistsiplinaarsus. Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisidega. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines, seega teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstide loomulik osa.

Kunstiainete ja teiste ainevaldkondade seostamiseks on palju võimalusi.

1. Väärtushoiakute kujundamine ja maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine. Paljudes ainetes tutvutakse erinevate kultuuridega ning toetatakse kultuurilise ja sotsiaalse identiteedi kujunemist (kunstid, eesti keel ja kirjandus, võõrkeeled, ajalugu ja ühiskonnaõpetus, geograafia, käsitöö ja tehnoloogia, kehaline kasvatus). Kunstide kaudu saab eriti hästi teadvustada kultuuridevahelist dialoogi ja loovust nüüdisühiskonna innovatsiooni allikana.
2. Kattuvate või lähedaste mõistete kasutamine (kompositsioon, struktuur, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, liikumine, dünaamika jm): kunstid, keeled ja kirjandus, tehnoloogia, kehaline kasvatus.
3. Ainete sisust lähtuvate seoste esiletoomine:
 - 1) sotsiaalainetest lähtudes vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega;
 - 2) emakeelest ja võõrkeeltest lähtudes arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; kirjandusest lähtudes vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ja kunstis, teatri- ja filmikunstis;
 - 3) loodusainetest lähtudes teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi;
 - 4) matemaatikast lähtudes arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümboolid ja meetodid);
 - 5) käsitööst ja tehnoloogiast lähtudes arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist (loomise protsess, tehnoloogiad ja tehnikad);
 - 6) kehalisest kasvatuses lähtudes arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, mootorikat, reageerimiskiirust ja koordinatsiooni.

1.6. Läbivad teemad

Kunstiainetes on võimalik kaasata kõiki läbivaid teemasid, kuigi mõnega on seotus tugevam. Teemad „Väärtused ja kõlblus“ ning „Kultuuriline identiteet“ on kunstiainetele eriomased. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse

kultuuritraditsioonidesse kui ka kaasaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusikaüritustel ja õpilastööde näitustel. Teemaga „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine“ seondub kunstides oma võimete ja huvide teadvustamine, nii ainespetsiifiliste kui ka üldisemate mõtlemis- ja tegutsemisstrateegiatega, sh õpioskuste omandamine. Tutvutakse kunstide mitmekülgsede väljunditega igapäevaelus ning kunstidega seotud elukutsetega.

Läbiv teema „Tehnoloogia ja innovatsioon“ on seotud kunstidele omaste praktiliste loovtegevustega, mille vältel kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.

Eelnevaga haakub samuti läbiva teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus“ lõimimine kunstide õppesse. Kunstides julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist.

Kunstiainetes teadvustatakse kunstitegevuste emotsionaalselt tasakaalustavat mõju, neist võivad alguse saada elu jooksul püsivad harrastused. See lõimub nii elukestva õppe põhimõtte teadvustamise kui ka läbiva teemaga „Tervis ja ohutus“. Kunstides kasutatakse paljusid materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Jälgitakse enda tervise ja ohutuse nõudeid tööprotsessis, suurt tähelepanu pööratakse erinevatele keskkondadele ja nende teadlikule kasutamisele. Kunstide eriline panus teemade „Keskkonna ja jätkusuutlik areng“ ning „Teabekeskond“ käsitlemisel on valdkondliku vaatenurga lisamine. See hõlmab mitmekülgsed oskusi nagu informatsiooni leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ja heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse küsimustega.

1.7. Hindamise põhimõtted

- teadmised,
- praktilised oskused,
- eneseanalüüsioskus,
- osalusaktiivsus.

Teadmised – muusikaline kirjaoskus, oskussõnavara, muusika kuulamine;

Praktilised oskused – laulmine, pillimäng, omalooming, muusikaline liikumine;

Eneseanalüüsioskus – oskus analüüsida nii enda kui ka kaasõpilaste osalemist ja saavutusi muusikalistes tegevustes;

Osalusaktiivsus – tunnist osavõtt, aktiivne osalemine muusikalistes tegevustes nii koolis kui ka väljaspool kooli (osalemine koorilaulus, kontsertide).

Hinne	Punktisumma	Kirjeldus
5	90 – 100	Õpilane omab õpitud materjalist väga häid teadmisi.
4	75 – 89	Õpilane omab õpitud materjalist häid teadmisi.
3	50 – 74	Õpilane omab õpitud materjalist rahuldavaid teadmisi.
2	20 – 49	Õpilane omab õpitud materjalist mitterahuldavaid teadmisi.
1	0 – 19	Õpilase teadmised õpitud materjalist on puudulikud.

2. Muusika

2.1. Üldalused

2.1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunsti liigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnasse.

2.1.2. Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujunemist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelda ja muusikast rõõmu tunda ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ning sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Muusika õppeaine koostisosad on:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud.

Muusikaõpetuses lähtutakse eesti koolimuusikas väljakujunenud traditsioonidest ja põhimõtetest (Riho Päts, Heino Kaljuste), mis toetuvad Zoltán Kodály meetodi ja Carl Orffi pedagoogika adapteeritud käsitlusele ning tänapäeva pedagoogika teadmusele ja kogemusele.

Muusika on aine, mille õpetuse osad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses, seetõttu on neid keeruline eraldada. Õppeaine koostisosad kattuvad muusikaliste tegevustega. Musitseerimise all mõistetakse igasugust muusikalist eneseväljendust, nagu laulmist, pillimängu, liikumist ja omaloomingut. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusikaloos tutvustatakse erinevaid karaktereid, väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete. Muusikalise kirjaoskuse all mõistetakse õppekavas sisalduva noodikirja lugemise oskust musitseerides. Õpilaste silmaringi ja muusikalise maitse kujundamiseks on vajalikud õppekäigud (sh virtuaalsed) kontserdipaikadesse, teatritesse ning muuseumidesse. Õpilaste üldkultuurilised teadmised põhinevad teadlikkusel kohalikust, oma riigi ja Euroopa kultuuripärandist ning nende rollist maailmas. See hõlmab teadmisi peamistest kultuurisaavutustest (sh popkultuurist). Oluline on kontserdielu korraldamine oma koolis, et õpilastel tekiks muusika kuulamise harjumus ning ürituste korraldamise kogemus.

Muusika kaudu kujundatakse harmoonilist isiksust, puudutades nii keha, tundeid kui ka intellekti. Muusikaõpetusel on tasakaalustav ja toetav roll õpilase emotsionaalses arengus ning teiste õppeainete omandamises.

Musitseerides arendatakse õpilase isikupära, omandatakse oskused ja teadmised üksi ja koos musitseerimiseks ning loominguliseks eneseväljenduseks. Rühmas ja üksi õppides arendatakse suhtlemis- ja koostööoskust, üksteise kuulamise oskust, ühtekuuluvustunnet, sallivust, paindlikkust ja emotsionaalset kompetentsust ning juhitakse õpilase enesehinnangut ja õpimotivatsiooni.

Ühislaulmise ja koorilauluga arendatakse sotsiaalseid oskusi ning kujundatakse isamaa-armastust.

Muusika ainekava koostades on lähtunud järgmistest põhimõtetest:

- 1) teadvustada ja tähtsustada ühislaulmise kui rahvusliku kultuuritraditsiooni olulist rolli;
- 2) rõhutada musitseerimise osatähtsust;
- 3) julgustada ja toetada loomingulist eneseväljendust;
- 4) teadvustada ja süvendada õpilase isiklikku suhet muusikaga;
- 5) rõhutada muusika osa tasakaalustatud isiksuse eetilis-esteetiliste väärtushinnangute kujundamisel, tunde- ja mõttemaailma arendamisel ning rikastamisel;
- 6) lähtuda õppes õppija vajadustest ning tähtsustada integreeritud tegevusi.

2.2. I kooliaste

2.2.1. 1. klass

1. klassi õpitulemused

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis;
- 3) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 4) laulab melodiat käemärkide ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- 6) rakendab rütmipille kaasmängudes;
- 7) väärtustab enese ja teiste loomingut;
- 8) kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat.

Õpitulemused ja õppesisu

1. Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab melodiat käemärkide ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss).

2. Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab keha- ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või *ostinato*'des ning iseseisvates palades;
- 2) väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge.

4. Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha- ja rütmipillidel;
- 2) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- 3) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) on tutvunud karakterpaladega;
- 2) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- 3) eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;
- 4) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit;
- 5) väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

- 2) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- 4) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
- 5) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
 - meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, lõpujoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp;
 - koorijuht, koor, solist, eeslaulja, rahvalaul, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor;
 - muusikapala, salm, refrään, marss, polka, valss, *ostinato*, kaasmäng, eelmäng, vahemäng;
 - rütm, meloodia, vaikselt, valjult, *piano*, *forte*.

7. Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

1. klassi õppetegevused:

- 1) ühehäälneline laulmine ja osalemine koolikooris;
- 2) meloodia laulmine käemärkide, rändnoodi, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- 3) mänguuskuse omandamine keha- ja rütmipillidel;
- 4) kuulatud muusikapalade iseloomustamine;
- 5) muusikapala meeoleolu väljendamine liikumise kaudu;
- 6) esinemisjulguse ja -uskuse arendamine;
- 7) muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- 8) õppekäigud, kontserdil käimine.

1.klassis on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt a cappella kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatradsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmipillide (sh kehapilli) esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeoleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisuskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.2.2. 2.klass

2. klassi õpitulemused:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises; mõistab laulupeo tähendust;
- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris;
- 3) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislause;
- 4) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeoleolust;
- 6) rakendab pillimängu kaasmängudes;
- 7) kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes;
- 8) kirjeldab suunavate küsimuste järgi kuulatavat muusikat;
- 9) väärtustab enese ja teiste loomingut.

Õpitulemused ja õppesisu

1. Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeoleolu;

- 3) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaul Teele, teele, kurekesed“.

2. Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato' des;
- 2) on omandanud 6-keelse väikekandle esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides;
- 3) väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge.

4. Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- 3) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

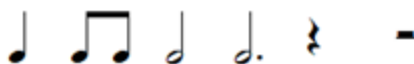
- 1) on tutvunud karakterpaladega;
- 2) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- 3) on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill);
- 4) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit;
- 5) väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
- 6) seostab muusikapala selle autoritega.

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

- 2) mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- 4) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
- 5) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
 - meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana;

- koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants;
- muusikapala, kaanon, ostinato, eelmäng, vahemäng;
- tempo, fermaat;
- laulurepertuaariga tutvustatakse märke volt.

7. Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

2. klassi õppetegevused:

- 1) ühehäälnine laulmine ja osalemine koolikooris;
- 2) meloodia laulmine käemärkide, rändnoodi, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- 3) mänguõskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel, 6-keelsel väikekandlel;
- 4) kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- 5) muusikapala meeolu väljendamine liikumise kaudu;
- 6) esinemisjulguse ja -õskuse arendamine;
- 7) õppekäigud, kontserdil käimine jne.

2. klassis on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt a cappella kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatraditsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisõskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.2.3. 3.klass

Kooliastme õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises;
- 2) laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris; mõistab laulupeo tähendust;
- 3) laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 4) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 5) lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeolust;
- 6) rakendab pillimängu kaasmängudes;

- 7) kasutab muusikalisi teadmisi omaloomingus;
- 8) kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat;
- 9) väärtustab enese ja teiste loomingut;
- 10) huvitub muusikast nii koolis kui ka väljaspool kooli.

Õpitulemused ja õppesisu

1. Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas;
- 2) mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu;
- 3) laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius); lastelaulud „Lapsed, tuppa“, „Kevadel“ (Juba linnukesed), „Kevadpidu“ (Elagu kõik).

2. Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato' des;
- 2) on omandanud plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides;
- 3) väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge.

4. Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid;
- 3) loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne;
- 4) kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika ja muusikapala ülesehitus);
- 2) eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat;
- 3) eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat;
- 4) kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara;
- 5) väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega;
- 6) seostab muusikapala selle autoritega.

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;

- 2) tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;
- 3) mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes;
- 4) õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida;
- 5) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
 - tempo, kõlavärv, fermaat;
 - laulurepertuaariga tutvustatakse märke latern, segno, volt.

7. Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

3. klassi õppetegevused:

- 1) ühehäälnelne laulmine ja osalemine koolikooris;
- 2) meloodia laulmine käemärkide, rändnoodi, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi;
- 3) mänguoskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel, plokkflöödil või 6-keelsel väikekandlel;
- 4) kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades;
- 5) muusikapala meeolelu väljendamine liikumise kaudu;
- 6) esinemisjulguse ja -oskuse arendamine;
- 7) muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades;
- 8) õppekäigud, kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne.

3. klassis on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt a cappella kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatraditsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeolelu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste esinemisoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.2.4. I kooliastme hindamise põhimõtted

Teadmised

Õpilane

- lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust;
- kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit;
- väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega.
- seostab muusikapala selle autoritega.

Teadmised	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt (kasutades muusika oskussõnavara).
4	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (kasutades küllaldast muusika oskussõnavara).
3	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (kasutades vähest muusika oskussõnavara).
2	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta ebapiisavalt, kasutades vaid üksikuid muusika oskussõnu.

Praktilised oskused: laulmine

Õpilane

- laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis, ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris, mõistab laulupeo tähendust;
- laulab eesti rahvalaule (sh regilaule) ning peast oma kooliastme ühislauale;
- laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- laulab meloodiat käemärkide ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid).

Praktilised oskused: laulmine			
Tase	Märksõnad	Kirjeldus	
		<i>Muusikaliselt võimekas õpilane</i>	<i>Muusikaliselt vähem võimekas õpilane</i>
5	Suurepärase	Õpilane laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt.	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamisega, selge diktsiooniga ja väljendusrikkalt.
4	Korrektne	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga.	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooniga.
3	Piisav	Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpse laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi.	
2	Veel harjutamist vajav	Õpilane laulab mitterahuldavalt ja vead on selgelt kuulda. Esinemine ei edasta laulu sõnumit.	

Praktilised oskused pillimäng

Õpilane

- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinato' des ning iseseisvates palades;
- on omandanud 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides;
- väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu.

Praktilised oskused: pillimäng	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, väga heal tasemel, veatult.
4	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, heal tasemel, esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel, esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel mitterahuldaval tasemel, esineb olulisi puudusi ja vigu.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus

Õpilane

- loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha- ja rütmipillidel
- kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid selgelt ja arusaadavalt.
4	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid arusaadavalt, esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral, esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid ebapiisavalt, esineb olulisi puudusi ja vigu.

Eneseanalüüsioskus

Õpilane

- oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerimisel.

Eneseanalüüsioskus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane analüüsib objektiivselt ja põhjalikult enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ning püstib uusi eesmärke, kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
4	Õpilane analüüsib enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ja toob välja üksikud eesmärgid, kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
3	Õpilane analüüsib vähesel määral ja/või õpetaja toetusel enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.
2	Õpilase analüüs enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteedi üle on mitterahuldav.

Osalusaktiivsus

Õpilane

- osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes;
- laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes.

Osalusaktiivsus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult. Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur.
4	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse kohusetundlikult. Õpilase huvi ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on piisavalt suur.
3	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse osalise kohusetundlikkusega. Õpilane näitab üles mõningast huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes.
2	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse ebapiisava kohusetundlikkusega. Õpilane näitab üles väga vähest huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes tegevustes.

2.3. II kooliaste

2.3.1. 4.klass

4. klassi õpitulemused:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel, mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaulu;
- 6) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab võimetekohaselt oma loovust nii sõnaliselt kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; mõistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.

Õpitulemused ja õppesisu

1. Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa armas“ (saksa rahvalaul).

2. Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või *ostinato*'des ning iseseisvates palades;
- 2) rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkföödi mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

4. Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või *ostinato*'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;
- 3) loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;
- 4) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass);
- 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- 4) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;
- 5) teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) mõistab duur-, moll-helilaadi tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 5) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
 - eeltakt, viiulivõti, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), toonika ehk põhiheli;
 - vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika;

- tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);
 - tempo, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo;
- 6) kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

7. Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

4.klassi õppetegevused:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälnelise laulmine koolikooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel;
- 4) pillimänguoskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes;
- 5) kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;
- 7) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 8) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid jne).

4.klassi õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tahtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on selleski kooliastmes laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse *a cappella* ja saatega ühe- ja kahehäälselt. Suwendatakse pillimänguoskusi erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. Liikumistegevuse põhiohk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu.

Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tahtsustub muusika oskussõnade kasutamine muusikapalades analüüsides ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes.

Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.3.2. 5.klass

5. klassi õpitulemused:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma haale omapara arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivalises tegevuses; moostab laulupeo traditsiooni ja tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos muusitseerides, moostab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;

- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme uhislaule;
- 6) kasutab laule oppides relatiivseid helikorgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab voimetekohaselt oma loovust nii sonalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; moistab autorsuse tähendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiab iseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.

Õpitulemused ja õppesisu

1. Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme uhislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Kui Kungla rahvas“ (K.A.Hermann), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul).

2. Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või *ostinato*'des ning iseseisvates palades;
- 2) rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkföödi mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

4. Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või *ostinato*'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;
- 3) loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;
- 4) kasutab muusika karakteri ja meeolelu väljendamiseks loovliikumist.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- 5) on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra muusikatradsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt;
- 6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;
- 7) teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab helivõltuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
 - eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;
 - vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon;
 - tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);
 - tempo, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo;
- 7) kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

7. Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

5.klassi õppetegevused:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälnelaulmine koolikooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel;
- 4) pillimänguoskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes;
- 5) kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;

- 6) eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises;
- 7) muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid jne).

5. klassi õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tahtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on selleski kooliastmes laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse *a cappella* ja saatega ühe- ja kahehäälselt. Suvendatakse pillimänguuskusi erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu.

Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tahtsustub muusika oskussõnade kasutamine muusikapalasis analüüsides ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes.

Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.3.3. 6. klass

Kooliastme õpitulemused

6. klassi lopetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises, liikumises; huvitub oma kooli ja kodukoha kultuurielust ning osaleb selles;
- 2) laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma haale omapara arvestades;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivalises tegevuses; moostab laulupeo traditsiooni ja tahendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, moostab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslast;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme uhislaule;
- 6) kasutab laule oppides relatiivseid helikorgusi (astmeid);
- 7) kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi;
- 8) julgeb esitada ideid ja rakendab voimetekohaselt oma loovust nii sonalises kui ka erinevates muusikalistes eneseväljendustes, sh infotehnoloogia võimalusi kasutades;
- 9) kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; moostab autorsuse tahendust;
- 10) eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat;
- 11) leiabiseloomulikke jooni eesti ja teiste maade rahvamuusikas.

Õpitulemused ja õppesisu

1. Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikorgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;

- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast kooliastme ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eesti lipp“ (E. Võrk), „Kas tunned maad“ (J. Berad), „Püha öö“ (F. Gruber).

2. Pillimang

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või *ostinato*'des ning iseseisvates palades;
- 2) rakendab musitseerides 6-keelse väikekandle või plokkföödi mänguvõtteid; seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga;
- 3) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;
- 3) väljendab liikumise kaudu eri maade rahvamuusikale (sh rahvatantsudele) iseloomulikke karaktereid.

4. Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või *ostinato*'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;
- 3) loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;
- 4) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- 5) on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ja suhtub neisse lugupidavalt;
- 6) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;
- 7) teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
 - eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;
 - vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon;
 - tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);
 - tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo;
- 7) kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

7. Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) arutleb ja avaldab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara.

6. klassi õppetegevused:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälsuse laulmine koolikooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel;
- 4) pillimänguoskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes;
- 5) kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises;
- 7) muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid jne).

6. klassi õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tahtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised tegevused on selleski kooliastmes laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse *a cappella* ja saatega ühe- ja kahehäälselt. Suvendatakse pillimänguoskusi erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu.

Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tahtsustub muusika oskussõnade kasutamine muusikapaladid analüüsides ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes.

Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.3.4. II kooliastme hindamise põhimõtted

Teadmised

Õpilane

- kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- väljendab oma arvamust kuulatud muusika kohta, põhjendab ja analüüsib seda suuliselt ja kirjalikult, kasutades muusika oskussõnavara;
- kuulab teiste maade rahvamuusikat, leiab nende iseloomulikke jooni, võrdleb neid eesti rahvamuusikaga, toob esile sarnasusi ja erinevusi.

Teadmised	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt (nt kirjeldab 5 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult, kasutades muusika oskussõnavara.
4	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (nt kirjeldab 3–4 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast muusika oskussõnavara.
3	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähest muusika oskussõnavara.
2	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta ebapiisavalt, analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vaid üksikuid muusika oskussõnu.

Praktilised oskused: laulmine.

Õpilane

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil;
- oskab laulda eesti rahvalaule (sh regilaulu) ning teab peast oma kooliastme ühislause;
- kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Praktilised oskused: laulmine			
Tase	Märksõnad	Kirjeldus	
		<i>Muusikaliselt võimekas õpilane</i>	<i>Muusikaliselt vähem võimekas õpilane</i>
5	Suurepärase	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni	Õpilane laulab ladusalt, kergelt, ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamisega, selge

		ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili. Esitus on veenev ja enesekindel.	diktsiooniga ja väljendusrikkalt. Esitus on veenev ja enesekindel.
4	Korrektne	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.
3	Piisav	Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpse laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi.	
2	Veel harjutamist vajav	Õpilane laulab mitterahuldavalt ja vead on selgelt kuulda. Esinemine ei edasta laulu sõnumit.	

NB! Muusikaliselt vähem võimeka õpilase puhul ei saa nõuda puhast intonatsiooni. Selle tegevuse hindamisel soovitage hinnata ka osalusaktiivsust.

Praktilised oskused: pillimäng.

Õpilane

- kasutab kaasmängudes ja/või *ostinato*'des keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt;
- rakendab musitseerides lähtub pillimängus absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest);
- kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Praktilised oskused: pillimäng	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, väga heal tasemel, veatult.
4	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, heal tasemel, esineb väiksemaid eksimusi (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas).
3	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel, esineb puudusi ja vigu (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas vm).
2	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel mitterahuldaval tasemel, esineb olulisi puudusi ja vigu.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus.

Õpilane

- rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate muusikaliste väljendusvahenditega, võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt.
4	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt, esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral, esineb

	puudusi ja vigu.
2	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid ebapiisavalt, esineb olulisi puudusi ja vigu.

Eneseanalüüsisioskus

Õpilane

- oskab kuulata iseennast ja kaaslasi ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerimisel.

Eneseanalüüsisioskus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane analüüsib objektiivselt ja põhjalikult enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ning püstitab uusi eesmärgid, kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
4	Õpilane analüüsib enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ja toob välja üksikud eesmärgid, kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
3	Õpilane analüüsib vähesel määral ja/või õpetaja toetusel enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.
2	Õpilase analüüs enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteedi üle on mitterahuldav.

Osalusaktiivsus

Õpilane

- suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldumisvorme;
- laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes.

Osalusaktiivsus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult. Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur.
4	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse kohusetundlikult. Õpilase huvi ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on piisavalt suur.
3	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse osalise kohusetundlikkusega. Õpilane näitab üles mõningast huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes.
2	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse ebapiisava kohusetundlikkusega. Õpilane näitab üles väga vähest huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes tegevustes.

2.4. III kooliaste

2.4.1. 7. klass

7.klassi õpitulemused:

- 1) osaleb meeeldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;

- 4) oskab kuulata iseennast ja kaaslasi ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides; suhtub kohustetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 5) oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 8) väljendab oma arvamust kuulatud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult;
- 9) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 10) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 11) teab autoriõigusi ning sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi; huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus;
- 12) kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.

Õpitulemused ja õppesisu

1. Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides;
- 3) kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Laul Põhjamaast“ (Ü. Vinter), „Saaremaa valss“ (R. Valgre).

2. Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt kaasmängudes ja/või ostinato'des;
- 2) rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtmeid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

4. Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;

- 3) kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 4) loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;
- 5) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

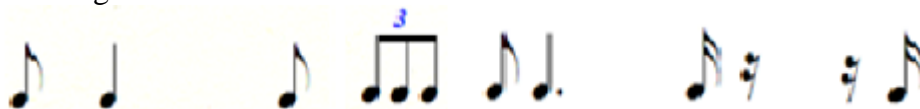
- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 2) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
- 3) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
- 4) on tutvunud Eesti ning Prantsuse, Itaalia, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
- 5) arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 6) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevat kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes:

- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- 4) mõistab helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- 5) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
 - sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;
 - ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia;
- 6) kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

7. Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.

7. klassi õppetegevused:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälnelaulmine koolikooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine, lauldes noodist lihtsamaid meloodiaid;
- 4) pillimänguoskuse rakendamine üksi ja koos musitseerides;

- 5) isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest;
- 7) loominguliste ideede teostamiseks sobivate muusika väljendusvahendite leidmine ja kasutamine;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigid.

7. klassis on tähelepanu keskmis iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, koolikooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtteid. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna. Muusikat kuulates tähtsustub kuulnud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses toetatakse õpilaste isikupärast esinemisostkust. Et omandada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.4.2. 8.klass

8.klassi õpitulemused:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapäraselt;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja kaaslasti ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides; suhtub kohustetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 5) oskab laulda peast oma kooliastme ühislaule;
- 6) kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 7) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 8) väljendab oma arvamust kuulnud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult;
- 9) leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused;
- 10) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 11) teab autoriõigusi ning sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi; huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus;
- 12) kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.

Õppesisu

1. Laulmine

Õpitulemused

8.klassi õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil;
- 2) mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides;
- 3) kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 4) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 5) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 6) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Eestlane olen ja eestlaseks jään“ (A. Mattiisen), „Oma laulu ei leia ma üles“ (V. Ojakäär).

2. Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab rütmi- ja plaatpille, plokkflööti;
- 2) rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

4. Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob improvisatsioone rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab lihtsaid meloodiaid luues relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- 3) loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;
- 4) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 2) eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise; teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
- 3) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
- 4) on tutvunud Eesti ning Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt;
- 5) arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 6) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab erinevaid taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- 4) mõistab helistike tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- 5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;
- 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
 - elektrofonid, sümfooniaorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;
 - spirituaal, gospel;
 - pop- ja rokkmuusika, süvamuusika;
- 7) kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

7. Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.

8. klassi õppetegevused:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälsuse laulmine koolikooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine, lauldes noodist lihtsamaid meloodiaid;
- 4) pillimänguoskuse rakendamine üksi ja koos musitseerides;
- 5) isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest;
- 7) loominguliste ideede teostamiseks sobivate muusika väljendusvahendite leidmine ja kasutamine;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud.

8. klassis on tähelepanu keskmes iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, koolikooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtted. Kuna selles vanuseastmes on suur huvi pop- ja rokkmuusika vastu, tuleks leida koolis ansamblimängu harrastamise võimalusi. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna. Muusikat kuulates tähtsustub kuuldu muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitut teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses toetatakse õpilaste isikupärast esinemisostkust. Et omandada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.4.3. 9. klass

Kooliastme õpitulemused

9.klassi lõpetaja:

- 1) osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldusvorme;
- 2) laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt oma hääle omapärast;
- 3) laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes; mõistab ja väärtustab laulupeo sotsiaal-poliitilist olemust ning muusikahariduslikku tähendust;
- 4) oskab kuulata iseennast ja kaaslasi ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerides; suhtub kohustetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- 5) oskab laulda peast oma kooliastme ühislause;
- 6) rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- 7) väljendab oma arvamust kuulatud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult;
- 8) väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes;
- 9) teab autoriõigusi ning sellega kaasnevaid õigusi ja kohustusi; huvitub muusikaalasest tegevusest ja väärtustab seda ning osaleb kohalikus kultuurielus;
- 10) valdab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest ja võimalustest muusikat õppida;
- 11) kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes.

Õppesisu

1. Laulmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoiu häälemurdeperioodil;
- 2) kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes;
- 3) osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti;
- 4) laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälsel laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;
- 5) laulab peast ühislause: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu isamaa on minu arm“ (G. Ernesaks), „Jää vabaks, Eesti meri“ (V. Oksvort), „Kalevite kants“ (P. Veebel).

2. Pillimäng

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kasutab rütmi- ja plaatpille,;
- 2) rakendab musitseerides kitarril lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus;
- 3) kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

3. Muusikaline liikumine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid;
- 2) väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid.

4. Omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loob improvisatsioone keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) loob kindlas vormis rütmilis-meloodilisi kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 3) loob tekste: regivärsse, laulusõnu jne;
- 4) väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- 2) eristab džäss-, filmi- ja lavamuusikat;
- 3) teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi;
- 4) tunneb eesti pärimusmuusika tänapäevaseid tõlgendusi;
- 5) arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 6) tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).

6. Muusikaline kirjaoskus

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) mõistab helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;
- 2) mõistab erinevaid taktimõõtude tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ja seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimed);
- 4) mõistab helistike tähendust ning lähtub nendest musitseerides;
- 5) teab bassivõtme tähendust ning rakendab seda musitseerides repertuaarist tulenevalt;
- 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
 - sümfooniaorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused;
 - ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert;
 - rondo, variatsioon,
 - džässmuusika, süvamuusika;
- 7) kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

7. Õppekäigud

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.

9. klassi õppetegevused:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälnelise laulmine koolikooris;
- 3) pillimänguoskuse rakendamine üksi ja koos musitseerides;
- 4) isiklike, põhjendatud seisukohtade avaldamine muusika kuulamisel, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;

- 5) muusika meeleolu, stiili ja vormi väljendamine liikumise kaudu lähtuvalt kujutlusvõimest;
- 6) loominguliste ideede teostamiseks sobivate muusika väljendusvahendite leidmine ja kasutamine;
- 7) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 8) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigid.

9.klassis on tähelepanu keskmes iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ning õpilaste muusikaliste võimete edasiarendamine ja rakendamine muusikalistes tegevustes, kasutades erinevaid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis lauldakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt, koolikooris kahe- või kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi ning avardatakse musitseerimisvõimalusi erinevates pillikoosseisudes, omandatakse akustilise kitarriga akordmänguvõtted. Laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksik- kui ka rühmatööna. Muusikat kuulates tähtsustub kuulud muusika põhjal oma arvamuse kujundamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses toetatakse õpilaste isikupärast esinemisoskust. Et omandada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma ja austama üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

2.4.4. III kooliastme hindamise põhimõtted

Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse koostisosi. Lisaks sellele hinnatakse ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.

Ülaltoodud muusikaõpetuse koostisosi, samuti osalusaktiivsust ning eneseanalüüsioskust võib tinglikult koondada 4 kriteeriumi alla, lähtudes sellest, mida õpilane seatud ülesande puhul peab oskama ehk mida hinnatakse:

- teadmised,
- praktilised oskused,
- eneseanalüüsioskus,
- osalusaktiivsus.

Teadmised – muusikaline kirjaoskus, oskussõnavara, muusika kuulamine ja muusikalugu (analüüs);

praktilised oskused – laulmine, pillimäng, omalooming, muusikaline liikumine;

eneseanalüüsioskus – oskus analüüsida nii enda kui ka kaasõpilaste osalemist ja saavutusi muusikalistes tegevustes;

osalusaktiivsus – tunnist osavõtt, aktiivne osalemine muusikalistes tegevustes nii koolis kui ka väljaspool kooli (osalemine koorilaulus, õppekäikudel; kontsertide ja muusikaetenduste külastamine).

Iga kriteeriumi puhul kirjeldab konkreetne õpitulemus (eesmärk või ülesanne) seda, mida õpilane peab oskama teha ehk mida hinnatakse. Kuidas ta peaks seda tegema, on tabelis lahti kirjutatud (hindamiskaala 1–5).

Järgnevalt esitame muusika õpitulemuste hindamise võimalusi III kooliastmes 4 kriteeriumi alusel. Iga kriteeriumi alguses on valikuliselt välja toodud 2010. aasta muusika ainekavas

kirjeldatud õpitulemused. Koostatud hindamisskaalad on üldised. Ühes näites on arvestatud õpilasega, kes pole küll muusikaliselt võimekas, kuid kes on väga kohusetundlik ning kelle motivatsioon ja soov musitseerida on väga suur.

Teadmised

Järgnev hindamisskaala sobib kõige paremini faktiteadmiste, näiteks muusikalise terminoloogia (helivältused, rütmifiguurid, helistikud, oskussõnad jm) rakendamise kontrollimiseks. Kuna õpilane peab teadma, mida ja kuidas hinnatakse, siis soovime iga hindelise töö algusesse lisada hinnete ja punktisummade tabeli.

Hinne	Punktisumma	Kirjeldus
5	90 – 100	Õpilane omab õpitud materjalist väga häid teadmisi.
4	75 – 89	Õpilane omab õpitud materjalist häid teadmisi.
3	50 – 74	Õpilane omab õpitud materjalist rahuldavaid teadmisi.
2	20 – 49	Õpilane omab õpitud materjalist mitterahuldavaid teadmisi.
1	0 – 19	Õpilase teadmised õpitud materjalist on puudulikud.

Õpilane

- kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit) ning muusikateose ülesehitust;
- väljendab oma arvamust kuulatud muusika kohta, põhjendab ja analüüsib seda suuliselt ja kirjalikult, kasutades muusika oskussõnavara;
- kuulab teiste maade rahvamuusikat, leiab nende iseloomulikke jooni, võrdleb neid eesti rahvamuusikaga, toob esile sarnasusi ja erinevusi.

Teadmised	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt (nt kirjeldab 5 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult, kasutades muusika oskussõnavara.
4	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral (nt kirjeldab 3–4 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast muusika oskussõnavara.
3	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat muusika väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähest muusika oskussõnavara.
2	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta ebapiisavalt, analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vaid üksikuid muusika oskussõnu.

Praktilised oskused: laulmine ja pillimäng.

Õpilane

- laulab ühe- või mitmehäälses rühmas, olenevalt hääle omapärast;
- laulab oma häält arvestades loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;
- oskab laulda eesti rahvalaule (sh regilaulu) ning teab peast oma kooliastme ühislause;
- kasutab noodist lauldes relatiivseid helikõrgusi (astmeid);
- kasutab kaasmängudes ja/või *ostinato*'des keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti või 6-keelset väikekannelt;
- rakendab musitseerides kitarri lihtsamaid akordmänguvõtteid ning lähtub pillimängus absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest);

- kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Praktilised oskused: laulmine ja pillimäng	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, väga heal tasemel, veatult.
4	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, heal tasemel, esineb väiksemaid eksimusi (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
3	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel, esineb puudusi ja vigu (nt meloodias, rütmikas või dünaamikas, stiilis vm).
2	Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel mitterahuldaval tasemel, esineb olulisi puudusi ja vigu.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus.

Õpilane

- rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid;
- kasutab muusikalistes tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus	
Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate muusikaliste väljendusvahenditega, võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt.
4	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt, esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral, esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid ebapiisavalt, esineb olulisi puudusi ja vigu.

Õpilane saab hinde „5”, kui ta esitab vastamisel laulu peast, ilma vigadeta, oma hääle omapära arvestades, loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili.

NB! Muusikaliselt vähem võimeka õpilase puhul ei saa nõuda puhast intonatsiooni. Selle tegevuse hindamisel soovitame hinnata ka osalusaktiivsust.

Praktilised oskused: laulmine.

Õpilane

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil;
- oskab laulda eesti rahvalaule (sh regilaulu) ning teab peast oma kooliastme ühislause;
- kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

Praktilised oskused: laulmine			
Tase	Märksõnad	Kirjeldus	
		<i>Muusikaliselt võimekas õpilane</i>	<i>Muusikaliselt vähem võimekas õpilane</i>
5	Suurepärase	Õpilane laulab latusalt, kergelt,	Õpilane laulab latusalt, kergelt,

		ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt, arvestab esitatava muusikapala stiili. Esitus on veenev ja enesekindel.	ilma ühegi veata, loomuliku kehahoiu ja hingamisega, selge diktsiooniga ja väljendusrikkalt. Esitus on veenev ja enesekindel.
4	Korrektne	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.	Õpilane laulab hästi, üksikute vigadega, selge diktsiooniga. Esitus on üldiselt väljendusrikas ja kindel.
3	Piisav	Õpilane laulab selge diktsiooniga, kuid on raskusi ühtlase ja täpse laulmisega. Esitus on ebakindel, esineb mõttepause ja eksimusi.	
2	Veel harjutamist vajav	Õpilane laulab mitterahuldavalt ja vead on selgelt kuulda. Esinemine ei edasta laulu sõnumit.	

Eneseanalüüsioskus

Õpilane

- oskab kuulata iseennast ja kaaslast ning hindab enda ja teiste panust koos musitseerimisel.

Eneseanalüüsioskus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane analüüsib objektiivselt ja põhjalikult enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ning püstitab uusi eesmärgid, kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
4	Õpilane analüüsib enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ja toob välja üksikud eesmärgid, kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
3	Õpilane analüüsib vähesel määral ja/või õpetaja toetusel enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.
2	Õpilase analüüs enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteedi üle on mitterahuldav.

Osalusaktiivsus

Õpilane

- suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib muusika erinevaid avaldumisvorme;
- laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või musitseerib erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes.

Osalusaktiivsus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult. Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur.
4	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse kohusetundlikult. Õpilase huvi ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on piisavalt suur.
3	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse osalise kohusetundlikkusega. Õpilane näitab üles mõningast huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes.

2	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse ebapiisava kohusetundlikkusega. Õpilane näitab üles väga vähest huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes tegevustes.
----------	---

Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid. 9.klassis on suurem kaal muusikaliste teadmiste ning oskuste kasutamisel muusikalistes tegevustes.

2.5. Füüsiline õpikeskkond

1. Kool võimaldab järgmiste vahendite kasutamise: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, muusikakeskus HIFI, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDI salvestusprogramm.
2. Kool korraldab õpet klassis, kus on võimalik kasutada rühmatööd ja liikumiseks vajalikke pindu.
3. Kool võimaldab instrumentaariumi (Orffi instrumentaariumi, plokkflöödid või 6-keelsed väikekanded, akustilised kitarrid) õpilastele musitseerimiseks.
4. Kool võimaldab fonoteegi (CD-d, DVD-d, VHS-d) kasutamise.

3. Kunst

3.1. Üldalused

3.1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli kunstiopetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) oskab loomingulises tegevuses, loovtöö, uurimise jarefleksiooni käigus kasutada loova ja kriitilise mõtlemise ning probleemi lahendamise oskusi;
- 2) tunnetab ja arendab oma loomingulisi võimeid, väärtustab isikupära ja erinevaid lahendusi;
- 3) õpib tundma visuaalsete kunstide väljendusvahendeid ning suudab luua erinevaid kunstitöid, rakendades õpitud teadmisi ja oskusi;
- 4) eksperimenteerib mõtete, mõistete, vahendite, materjalide ning tehnikatega;
- 5) töötab iseseisvalt ja teeb koostööd kaaslastega;
- 6) rakendab omandatud oskusi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 7) õpib tundma ja väärtustab nii mineviku kunstipärandit kui ka nüüdisaegset kunsti;
- 8) seostab kunsti, kultuuri, teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 9) mõistab kunsti kui kultuuridevahelist suhtluskeelt, teadvustab kultuurilistmitmekesisust ja kunsti rolli ühiskonnas;
- 10) väljendab oma arvamusi ja teadmisi suuliselt ning kirjalikult, kasutades (kunsti)oskussõnavara;
- 11) tegutseb eetilisel ja ohutult nii päris kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades;
- 12) mõtestab esemelise ja ruumilise keskkonna ning disaini näidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte;
- 13) omab ülevaadet kunsti-, disaini- ja arhitektuurivaldkonnaga seotud ametitest ja elukutsetest.

3.1.2. Õppeaine kirjeldus

Kunstiõppe siht on omandada visuaalse hariduse algtõed ning arendada mõtlemis-, koostöö- ja eneseväljendusoskusi, et toetada isiksuslikku arengut ning toimetulekut tänapäevases

mitmekultuurilises muutavas maailmas. Kunst võimaldab õpilasel tunnetada endas loojat ning toetab seeläbi aktiivse maailmavaate omaksvõttu ja ettevõtlikku ellusuhtumist.

Aine õppimise osad on:

- 1) uurimine ja oma ideede arendamine;
- 2) väljendusvahendite loov rakendamine;
- 3) teadmised visuaalkultuurist;
- 4) mõtestamine ja refleksioon.

Ülalnimetatud õppimise osad on omavahel orgaaniliselt ja tihedalt põimunud – õpilase loova ning iseseisva mõtlemisoscuse arenemine ja uute teadmiste omandamine kinnistuvad praktilise loovtegevuse kaudu. Oskuste kujunemine on järjepidev protsess ja oma kogemustega seostatakse teadmisi nüüdisaegsest maailmast: kunstiajaloo ja tänapäeva kunsti sidemetest, ruumilise keskkonna disaini ja visuaalkultuuri arengusuundadest.

Oluline on avastada ja luua seoseid teistes õppeainetes käsitletavate ajastute ja teemadega. Kunsti käsitletakse nii omaette väärtussüsteemi kui ka võtmena ümbritseva elu mõtestamiseks, mõistmiseks ja tunnetamiseks.

Nii ajaloo kui ka nüüdiskunsti mõistmisele annavad aluse õppekäigud muuseumidesse ja galeriidesse. Kunstiajaloo näidete valikul lähtutakse üldisematest teemadest ega taotleta kronoloogilise ülevaate andmist. Peamine on luua sild mineviku ja nüüdisaja nähtuste vahel. Kõigi teemade käsitlemisel tuuakse võimalikult palju näiteid kunstist ja visuaalsest kultuurist lähiõmbruses ja Eestis.

3.1.3. Füüsiline õpikeskkond

1. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus on 500 lux päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal, vesi/kanalisatsioon, reguleeritava kõrgusega molbertid koos joonistusalustega, tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika.

2. Kool tagab kooli õppekava järgi kunstitundideks foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri ning internetiühendusega arvutite kasutamise võimaluse. Samuti võimaldab kool vajalikud kunstivahendid ja -materjalid.

3.2. I kooliaste

3.2.1. 1 klass

1. klassi õpitulemused

- oskab kasutada ohutult töömaterjale, -vahendeid ja kunstitehnikaid loominguliseks eneseväljenduseks;
- oskab valmistada mahulisi figuure ning mänguasju voolimis- ja muudest materjalidest;
- oskab kujutada liikuvaid figuure;
- peab silmas pildi kompositsioonireegleid;
- oskab luua ja kasutada lihtsamaid faktuure;

Õppesisu ja õppetegevus

1) KUJUTAMIS- JA VORMIÕPETUS. Eluslooduse (loomad, linnud, putukad jne iseloomulikus asendis ja liikumises. Tutvumine geomeetriliste põhivormidega seoses igapäevaesemetega (ruumiliselt voolimisel ja meisterdamisel ning tasapinnaliselt joonistamisel ja maalimisel figuuride ülesehitamise ühe võttena).

2) VÄRVI-, KOMPOSITSIOONI- JA PERSPEKTIIVIÕPETUS. Kuuevärviring: põhivärvid (kollane, punane, sinine) ja nende segamisel saadavad II astme värvid (oranž, roheline, violett). Meeleolu väljendamine värvidega. Pildi pinna organiseerimine (kujutatava suuruse ja paberiformaadi erinevad suhted). Rütm, rühmitamine ning osaline kattumine.

3) DISAIN JA KIRJAÕPETUS. Meisterdamine, lähtudes otstarbest, materjalist, tehnoloogiast ja ilumõistest (mänguasjad, nukuteatri elemendid, liiklusvahendeid ja agregate meenutavad lelud, pakendid, ruumikaunistused, maketid jne looduslikest ja tehismaterjalidest).

4) VESTLUSED KUNSTIST. Värv. Vorm. Toon. Kompositsioon. Tarbevormi kuju ja funktsioonid. Raamatukujundus. Kujundamine teatris. Multifilmid. Kaaslaste tööde analüüs, tolerantne suhtumine kaasõpilaste töödese.

5) TEHNIKAD JA MATERJALID:

- skulptuur. Voolimine savist või muust pehmest materjalist. Erinevate tekstuure loomine. Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist (pakendid, plastid, traat jne). Voltimine: karbid, loomad, inimesed jne;
- maal. Kattevärvidega (guašš jt) maalimine spontaanselt ja läbimõeldult. Maalilise pinna saamine kriidi- ja õlipastellidega. Töötamine värvi- ja viltpliiatsitega.

3.2.2. 2 klass

2. klassi õpitulemused

- oskab valmistada mahulisi figuure ning mänguasju voolimis- ja muudest materjalidest;
- oskab kujutada liikuvaid figuure;
- peab silmas pildi kompositsioonireegleid;
- oskab luua ja kasutada lihtsamaid faktuure;
- oskab teha kollaaži ja voltida paberit;
- oskab kunstiteoseid lihtsas vormis kirjeldada ja oma eelistusi põhjendada;
- väärtustab enda töödest erinevaid lahendusi;
- märkab kujunduselemente ümbritsevas keskkonnas.

Õppesisu ja õppetegevus

1) KUJUTAMIS- JA VORMIÕPETUS. Inimese kujutamine: täisfiguur eest- ja külgsuunas liikumises, portree eestvaates. Eluslooduse (loomad, linnud, putukad jne iseloomulikus asendis ja liikumises), eluta looduse (kivid, vesi jne) ja tehismõnede (ehitised, sõidukid jne) kujutamine joone ja silueti abil.

2) VÄRVI-, KOMPOSITSIOONI- JA PERSPEKTIIVIÕPETUS.. Helestamine ja tumestamine ning külmad ja soojad toonid. Meeleolu väljendamine värvidega. Pea- ja kõrvalelemendid ning taust. Pildi üksikosade tasakaal. Rütm, rühmitamine ning osaline kattumine. Ribaornament. Suuruse vähenemine kauguses.

3) DISAIN JA KIRJAÕPETUS. Meisterdamine, lähtudes otstarbest, materjalist, tehnoloogiast ja ilumõistest (mänguasjad, nukuteatri elemendid, liiklusvahendeid ja agregate meenutavad lelud, pakendid, ruumikaunistused, maketid jne looduslikest ja tehismaterjalidest). Rütmiharjutused ja mängud kirjaelementide ja tähtedega (joonistatult, maalitult, rebitult, volditult). Tööd joonlaua ja sirkliga.

4) VESTLUSED KUNSTIST. Kunst (arhitektuur, skulptuur, maal, graafika) ümbritsevas keskkonnas. Oma kodulinna/asula, kodumaja/korteri, toa, suvekodu, aia/pargi kujundus. Tarbevormi kuju ja funktsioonid. Raamatukujundus. Kujundamine teatris. Multifilmid. Kaaslaste tööde analüüs, tolerantne suhtumine kaasõpilaste töödese.

5) TEHNIKAD JA MATERJALID:

- skulptuur. Voolimine savist või muust pehmest materjalist. Erinevate tekstuuride loomine. Meisterdamine loodus- ja tehismaterjalist (pakendid, plastid, traat jne). Voltimine: karbid, loomad, inimesed jne;
- maal. Kattevärvidega (guašš jt) maalimine spontaanselt ja läbimõeldult. Maalilise pinna saamine kriidi- ja õlipastellidega. Töötamine värvi- ja viltpliiatsitega. Kollaaž rebituna värvipaberitest ja/või makulatuurist.

3.2.3. 3 klass

Kooliastme õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu kunstis mängulisest ja loovast tegutsemisest ning katsetab julgelt oma mõtete ja ideede erinevaid visuaalseid väljendusi;
- 2) tegutseb iseseisvalt ja teeb koostööd, arvestades kaaslastega; kirjeldab oma ja kaaslaste töid ning väärtustab erinevaid lahendusi;
- 3) leiab kujutatava kõige iseloomulikumat jooned, valib sobiva kujutusviisi olulisema esiletoomiseks, paneb tähele värvide koosmõju ja pildi kompositsiooni;
- 4) kasutab erinevaid joonistamise, maalimise, pildistamise ja skulptuuri töövõtteid ning tehnikaid;
- 5) tunneb lähiümbruse olulisi kunsti- ja kultuuriobjekte, käib kunstimuseumides ja näitustel ning arutleb kunsti üle, kasutades õpitud ainemõisteid;
- 6) seostab vormi otstarbega ning väärtustab keskkonnateadlikke kasutamise ja loomise põhimõtteid;
- 7) kirjeldab visuaalse kultuuri näiteid, tuleb toime nii reaalses kui ka virtuaalses kultuuri ja õppekeskkonnades ning teadvustab meedia võimalusi ja ohtusid.

Õppesisu ja õppetegevus

I astmes on oluline mänguline, eksperimenteeriv ja uuriv käsitus, mis toetab laste spontaanset eneseväljendust ning julgustab märkama ja vaatlema erinevaid nähtusi. Loovtööde ainekst ammutatakse nii oma elust, lähiümbrusest kui ka kunstiloost. Teadmised ja tehnilised oskused omandatakse loova tegevuse käigus.

Kunstiteostest rääkimine toetab oma seisukoha, tolerantuse ning väärtushinnangute kujunemist. Koostöö- ja arutlusoskuste arendamiseks kasutatakse lisaks individuaalsetele töödele rühmatöid. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Inimeste, esemete ja looduse objektide iseloomulikud tunnused ning peamise esiletoomine kujutamisel.

Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning -vahendid (nt joonistamine, maalimine, trükkimine, kollaaž, pildistamine, vormimine jne).

Pildilised jutustused: joonistus, maal, illustratsioon, koomiks, fotoseeria, animatsioon.

Disain igapäevaelus: trükis, tarbevorm, ruum ja ehitus keskkonnas. Vormi, otstarbe, materjali ja tehnoloogia seosed ning nende arvestamine kujundamisel. Turvaline ning keskkonnasäästlik tarbimine.

Kunstiteosed kohalikes muuseumides ja kunstigaleriides, ajaloolised kunstitehnikad ja materjalid.

Lähiümbruse loodus ja ehituskunst. Reaalsed ning virtuaalsed kunsti- ja mediakeskkonnad.

Kunstiteoste, visuaalse kommunikatsiooni ja meedia roll ning mõju igapäevaelus.

1. Esemete, olendite, sündmuste kujutamine omas laadis endale tähenduslikes töödes, lugude visuaalne jutustamine.

2. Mitmesuguste kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguine rakendamine.
3. Muuseumide ja kunstinäituste külastamine, kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.
4. Lähiumbruse keskkonna, ehituskunsti ja disaini näidetega tutvumine. Makettide ja kujundustööde teostamine.
5. Visuaalse kultuuri näidete (reklaamide, filmide, arvutimängude jne) kriitiline vaatlemine, arutlemine ja oma arvamuste põhjendamine.
6. Oma tööde esitlemine, selgitamine; kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.
7. Töötamine iseseisvalt ja rühmas. Materjalide, töövahendite ja töökoha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.

3.2.4. I kooliastme hindamise põhimõtted

Teadmised

Õpilane

- vaatab ja eristab kunsti väljendusvahendeid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon) ning kunstiteose ülesehitust;
- väljendab oma arvamust kunsti kohta, põhjendab ja analüüsib seda suuliselt ja kirjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara;
- teab teiste maade kunsti, leiab nende iseloomulikke jooni, võrdleb neid eesti rahvakunstiga, toob esile sarnasusi ja erinevusi.

Teadmised	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma arvamust kunstist selgesõnaliselt, analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara.
4	Õpilane väljendab oma arvamust kunstiteose kohta mõningal määral, analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast kunsti oskussõnavara.
3	Õpilane väljendab oma arvamust kunstiteose kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat kunsti väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähest kunsti oskussõnavara.
2	Õpilane väljendab oma arvamust kunstiteose kohta ebapiisavalt, analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vaid üksikuid kunsti oskussõnu.

Praktilised oskused: joonistamine, maalinine, graafika, skulptuur, kollaaž, joonestamine

Õpilane

- uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, ühise tulemuse nimel koostöö.
- visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.
- ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.
- kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine.
- kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.

Praktilised oskused: joonistamine, maalinine, graafika, skulptuur, kollaaž, joonestamine	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane kasutab kunsti teadmisi ja oskusi (joonistamine, maalinine, graafika, skulptuur, kollaaž, joonestamine), väga heal tasemel, veatult.
4	Õpilane kasutab kunsti teadmisi ja oskusi, heal tasemel, esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane kasutab kunsti teadmisi ja oskusi, rahuldaval tasemel, esineb puudusi ja vigu.

2	Õpilane kasutab kunsti teadmisi ja oskusi mitterahuldaval tasemel, esineb olulisi puudusi ja vigu.
----------	--

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus.

Õpilane

- rakendab kunsti teadmisi üksi ja rühma koosseisus ning väljendab erinevates kunsti tegevustes oma loomingulisi ideid;
- kasutab oma tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate kunstiliste väljendusvahenditega, võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt.
4	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt, esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral, esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid ebapiisavalt, esineb olulisi puudusi ja vigu.

Eneseanalüüsisioskus

Õpilane

- oskab hinnata enda ning kaaslaste kunstiteoseid; oskab hinnata enda ja teiste panust koos joonistuses või maalimises.

Eneseanalüüsisioskus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane analüüsib objektiivselt ja põhjalikult enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ning püstib uusi eesmärke, kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
4	Õpilane analüüsib enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ja toob välja üksikud eesmärgid, kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
3	Õpilane analüüsib vähesel määral ja/või õpetaja toetusel enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.
2	Õpilase analüüs enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteedi üle on mitterahuldav.

Osalusaktiivsus

Õpilane

- suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- osaleb meeleldi kunstilistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib kunsti erinevaid avaldumisvorme;

Osalusaktiivsus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult. Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates kunstilistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur.
4	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse kohusetundlikult. Õpilase huvi ja/või soov osaleda erinevates kunstilistes (sh tunnivälistes) tegevustes on piisavalt suur.
3	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse osalise kohusetundlikkusega. Õpilane näitab üles mõningast huvi ja/või soovi osaleda kunstilistes (sh tunnivälistes) tegevustes.

2	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse ebapiisava kohusetundlikkusega. Õpilane näitab üles väga vähest huvi ja/või soovi osaleda kunstilistes tegevustes.
----------	--

3.3. II kooliastme

3.3.1. 4 klass

4. klassi õpitulemused

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
- 2) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
- 3) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, jne);
- 4) analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes;
- 5) mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust;
- 6) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust.

Õppesisu

Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.

Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinge. Liikumise kujutamine.

Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri tehnikad ning töövõtted.

Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.

Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.

Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul. Kunstiterminid.

Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.

1. Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, ühise tulemuse nimel koostöö.
2. Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.
3. Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.
4. Kunstitehnikate loov kasutamine..
5. Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.
6. Muuseumide, kunstiürituste, nüüdiskunsti näituste külastamine.

3.3.2. 5. klass

5. klassi õpitulemused:

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
- 2) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
- 3) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne);
- 4) mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust;
- 5) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;

Õppesisu

Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede

arendamiseks.

Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Liikumise kujutamine.

Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni, foto, video, digitaalgraafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtted.

Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.

Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis.

Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul. Kunstiteose analüüs. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid.

Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu.

Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.

Õppetegevus

1. Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, ühise tulemuse nimel koostöö.
2. Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.
3. Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.
4. Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine.
5. Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.
6. Filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine.
7. Muuseumide, kunstiürituste, nüüdiskunsti näituste külastamine.

3.3.3. 6. klass

6. klassi õpitulemused

- 1) tunnetab oma kunstivõimeid ja -huve; väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid ja teadmisi; loovülesandeid lahendades visandab ja kavandab;
- 2) kujutab ja kujundab nii vaatluste kui ka oma ideede põhjal, kasutades visuaalse kompositsiooni baasoskusi;
- 3) rakendab erinevaid kunstitehnikaid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon jne);
- 4) analüüsib nüüdiskunsti teoseid, märkab erinevaid vorme ja sõnumeid, leiab seoseid tänapäeva eluga ning on avatud erinevate kultuuriilmingute suhtes;
- 5) mõistab tehismaailma ja selle kasutaja suhet; peab silmas eesmärgipärasust, uuenduslikkust, esteetilisust ja ökoloogilisust;
- 6) mõistab kultuuriväärtuste ja -keskkonna kaitse olulisust;
- 7) leiab infot kunstiraamatutest ja eri teabeallikatest, uurib ja võrdleb eri ajastute kunstiteoseid;
- 8) märkab sõnumeid, analüüsides meediat ja reklaami; arutleb visuaalse infoga seotud nähtuste üle ruumilises ja virtuaalses keskkonnas. Tegutseb eetilisel ja ohutult nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades.

Õppesisu

Erinevate objektide kujutamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine kui protsess ideede arendamiseks.

Pildiruum, ruumilisuse edastamise võtted. Kompositsiooni tasakaal, pinge, dominant ja koloriit. Liikumise kujutamine.

Maali, joonistuse, graafika, kollaaži, skulptuuri, installatsiooni, foto, video, digitaalgraafika ja animatsiooni tehnikad ning töövõtted.

Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted ning vahendid muistsetest aegadest tänapäevani.

Kunstiteose sisulised ja vormilised elemendid, konkreetne ja abstraktne kunstis. Erinevad mineviku ja nüüdiskunsti teosed Eestis ja maailmas, näited õpetaja valikul. Kunstiteose analüüs. Kunstiterminid. Muuseumide ja galeriide funktsioonid. Vormi ja funktsiooni seos, traditsioon ja uuenduslikkus disainis. Eesti rahvakunst ja ehituskultuur. Loodust säästva tarbimise põhimõtted, elukeskkonna parandamine kunsti, disaini ja arhitektuuri kaudu. Piltide, teksti, heli ja liikumise koosmõju. Märkide ja sümbolite kasutamine meedias ja reklaamis.

Õppetegevus

1. Uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, ühise tulemuse nimel koostöö.
2. Visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.
3. Ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.
4. Kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine.
5. Kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.
6. Filmide, arvutimängude, koomiksitate ja reklaamide pildikeele uurimine ja kriitiline võrdlemine.
7. Muuseumide, kunstiürituste, nüüdiskunsti näituste külastamine.

3.3.4. II kooliastme hindamise põhimõtted

Teadmised

Õpilane

- vaatab ja eristab kunsti väljendusvahendeid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon) ning kunstiteose ülesehitust;
- väljendab oma arvamust kunsti kohta, põhjendab ja analüüsib seda suuliselt ja kirjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara;
- teab teiste maade kunsti, leiab nende iseloomulikke jooni, võrdleb neid eesti rahvakunstiga, toob esile sarnasusi ja erinevusi.

Teadmised	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma arvamust kunstist selgesõnaliselt, analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara.
4	Õpilane väljendab oma arvamust kunstiteose kohta mõningal määral, analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast kunsti oskussõnavara.
3	Õpilane väljendab oma arvamust kunstiteose kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat kunsti väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähest kunsti oskussõnavara.
2	Õpilane väljendab oma arvamust kunstiteose kohta ebapiisavalt, analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vaid üksikuid kunsti oskussõnu.

Praktilised oskused: joonistamine, maalinine, graafika, skulptuur, kollaaž, joonestamine

Õpilane

- uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, ühise tulemuse nimel koostöö.
- visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.
- ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.
- kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine.
- kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.

Praktilised oskused: joonistamine, maalinine, graafika, skulptuur, kollaaž, joonestamine	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane kasutab kunsti teadmisi ja oskusi (joonistamine, maalinine, graafika, skulptuur, kollaaž, joonestamine), väga heal tasemel, veatult.
4	Õpilane kasutab kunsti teadmisi ja oskusi, heal tasemel, esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane kasutab kunsti teadmisi ja oskusi, rahuldaval tasemel, esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane kasutab kunsti teadmisi ja oskusi mitterahuldaval tasemel, esineb olulisi puudusi ja vigu.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus.

Õpilane

- rakendab kunsti teadmisi üksi ja rühma koosseisus ning väljendab erinevates kunsti tegevustes oma loomingulisi ideid;
- kasutab oma tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate kunstiliste väljendusvahenditega, võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt.
4	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt, esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral, esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid ebapiisavalt, esineb olulisi puudusi ja vigu.

Eneseanalüüsioskus

Õpilane

- oskab hinnata enda ning kaaslaste kunstiteoseid; oskab hinnata enda ja teiste panust koos joonistuses või maalimises.

Eneseanalüüsioskus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane analüüsib objektiivselt ja põhjalikult enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ning püstib uusi eesmärgi, kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
4	Õpilane analüüsib enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ja toob välja üksikud eesmärgid, kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
3	Õpilane analüüsib vähesel määral ja/või õpetaja toetusel enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.
2	Õpilase analüüs enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteedi üle on mitterahuldav.

Osalusaktiivsus

Õpilane

- suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- osaleb meeleldi kunstilistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib kunsti erinevaid avaldumisvorme;

Osalusaktiivsus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult. Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates kunstilistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur.

4	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse kohusetundlikult. Õpilase huvi ja/või soov osaleda erinevastes kunstilistes (sh tunnivälistes) tegevustes on piisavalt suur.
3	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse osalise kohusetundlikkusega. Õpilane näitab üles mõningast huvi ja/või soovi osaleda kunstilistes (sh tunnivälistes) tegevustes.
2	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse ebapiisava kohusetundlikkusega. Õpilane näitab üles väga vähest huvi ja/või soovi osaleda kunstilistes tegevustes.

3.4. III kooliastme

3.4.1. 7. klass

7. klassi õpitulemused

- 1) teab Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, teadvustab kunsti rolli ühiskonnas; seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 2) analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui klassiruumis, mõistab nüüdiskunsti nähtuste laia teemade ringi ning väljendusvahendite mitmekesisust;
- 3) visandab, kavandab ja maketeerib loovülesandeid lahendades, otsib ja arendab erinevaid lahendusvariante ning isikupäraseid teostusvõimalusi;
- 4) rakendab loomisel, uurimisel ja kunsti ning visuaalkultuuri tarbimisel infokommunikatsiooni vahendeid;
- 5) esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid, tõlgendab kaaslaste loovtöid;
- 6) leiab teadlikult traditsioonilisi või uusi meediume kasutades erinevaid lahendusi, kuidas väljendada oma mõtteid ja teadmisi, kasutab sihipäraselt tasapinnalise, ruumilise ja ajalise loomingu väljendusvahendeid ning kompositsiooni põhimõtteid;
- 7) analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte eesmärgipärasuse, uuenduslikkuse, ökoloogilisuse, esteetilisuse ja eetilise seisukohast, mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ning parem lahendus;
- 8) arutleb visuaalkultuuri avaldumisvormide, sümbolite ja kultuuriliste märkide üle, hindab virtuaalset keskkonda eetilise ja turvalisuse seisukohast.

Õppesisu

Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika, sõnum ja kontekst. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstrahheerimine, deformeerimine jne. Mitmesugused kunstmaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).

Kunst ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldajana. Tuntumate teoste näited ja väljendusvahendite muutumine eri kultuuride kunstiajaloo (valikuliselt). Kunstiteosed ja stiilid. Lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.

Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilise. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus. Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.

Eesti kunsti suurkujud ja teosed. Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näiteid. Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.

Õppetegevus

1. Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.
2. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine.
3. Töö kavandamine, tegemine, esitamine ja analüüsimine.

4. Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.
5. Õppekäigud muuseumi, nüüdiskunstinäitustele ja kunstisündmustele.
6. Infootsing erinevatest teabeallikatest.
7. Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine.
8. Mitmesuguste looduslike ja tehisobjektide ning keskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest.

3.4.2. 8. klass

8. klassi õpitulemused:

- 1) teab Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, teadvustab kunsti rolli ühiskonnas; seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 2) analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui klassiruumis, mõistab nüüdiskunsti nähtuste laia teemade ringi ning väljendusvahendite mitmekesisust;
- 3) visandab, kavandab ja maketeerib loovülesandeid lahendades, otsib ja arendab erinevaid lahendusvariante ning isikupäraseid teostusvõimalusi;
- 4) rakendab loomisel, uurimisel ja kunsti ning visuaalkultuuri tarbimisel infokommunikatsiooni vahendeid;
- 5) esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid, tõlgendab kaaslaste loovtöid;
- 6) leiab teadlikult traditsioonilisi või uusi meediume kasutades erinevaid lahendusi, kuidas väljendada oma mõtteid ja teadmisi, kasutab sihipäraselt tasapinnalise, ruumilise ja ajalise loomingu väljendusvahendeid ning kompositsiooni põhimõtteid;
- 7) analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte eesmärgipärasuse, uuenduslikkuse, ökoloogilisuse, esteetilisuse ja eetilise seisukohast, mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ning parem lahendus;
- 8) arutleb visuaalkultuuri avaldumisvormide, sümbolite ja kultuuriliste märkide üle, hindab virtuaalset keskkonda eetilise ja turvalisuse seisukohast.

Õppesisu

Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika, sõnum ja kontekst. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne. Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).

Kunst ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldajana. Tuntumate teoste näited ja väljendusvahendite muutumine eri kultuuride kunstiajaloo (valikuliselt). Kunstiteosed ja stiilid. Lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.

Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilise. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus. Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.

Eesti kunsti suurkujud ja teosed. Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näiteid. Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.

Õppetegevus

1. Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.
2. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine.
3. Töö kavandamine, tegemine, esitamine ja analüüsimine.
4. Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.
5. Õppekäigud muuseumi, nüüdiskunstinäitustele ja kunstisündmustele.
6. Infootsing erinevatest teabeallikatest.
7. Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine.

8. Mitmesuguste looduslike ja tehisoobjektide ning keskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest.

3.4.3. 9. klass

9. klassi õpitulemused:

- 1) teab Eesti ja maailma kunsti- ja kultuuriobjekte ning kunstnikke, teadvustab kunsti rolli ühiskonnas; seostab omavahel kultuuri, ühiskonna ning teaduse ja tehnoloogia arengut;
- 2) analüüsib eri ajastute kunstiteoseid nii näitusel kui klassiruumis, mõistab nüüdiskunsti nähtuste laia teemade ringi ning väljendusvahendite mitmekesisust;
- 3) visandab, kavandab ja maketeerib loovülesandeid lahendades, otsib ja arendab erinevaid lahendusvariante ning isikupäraseid teostusvõimalusi;
- 4) rakendab loomisel, uurimisel ja kunsti ning visuaalkultuuri tarbimisel infokommunikatsiooni vahendeid;
- 5) esitleb enda loovtööde tulemusi ja põhjendab valikuid, tõlgendab kaaslaste loovtöid;
- 6) leiab teadlikult traditsioonilisi või uusi meediume kasutades erinevaid lahendusi, kuidas väljendada oma mõtteid ja teadmisi, kasutab sihipäraselt tasapinnalise, ruumilise ja ajalise loomingu väljendusvahendeid ning kompositsiooni põhimõtteid;
- 7) analüüsib ruumilist keskkonda ja disainiobjekte eesmärgipärasuse, uuenduslikkuse, ökoloogilisuse, esteetilisuse ja eetilise seisukohast, mõistab disaini kui protsessi, mille eesmärgiks on leida probleemile uus ning parem lahendus;
- 8) arutleb visuaalkultuuri avaldumisevormide, sümbolite ja kultuuriliste märkide üle, hindab virtuaalset keskkonda eetilise ja turvalisuse seisukohast.

Õppesisu

Kunstiteose vorm ja kompositsioon, materjalid ja tehnika, sõnum ja kontekst. Väljendusvahendite vastavus ideele, otstarbele ja sihtgrupile. Kujutamise viisid: stiliseerimine, abstraherimine, deformeerimine jne. Mitmesugused kunstimaterjalid ja tehnikad (nt joonistamine, maal, kollaaž, skulptuur, installatsioon jne). Digitaalsete tehnoloogiate kasutamine loovtöodes (foto, video, animatsioon, digitaalgraafika).

Kunst ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia arengu peegeldajana. Tuntumate teoste näited ja väljendusvahendite muutumine eri kultuuride kunstiajaloo (valikuliselt). Kunstiteosed ja stiilid. Lood ja sündmused uue teose loomise lähtepunktina.

Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted, disain kui probleemilahendus. Teksti ja pildi koosmõju graafilises disainis. Kirjatüübid ja graafilise kujunduse baasvõtted.

Eesti kunsti suurkujud ja teosed. Erinevate kultuuride kunstiajaloo tuntumate teoste näiteid. Nüüdiskunsti olulised suunad ja aktuaalsed teemad.

Õppetegevus

1. Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.
2. Ideest ja eesmärgist lähtuvalt loovtööde materjalide, tehnikate ja väljendusvahendite valimine.
3. Töö kavandamine, tegemine, esitamine ja analüüsimine.
4. Praktiline disainiprotsess probleemi püstitusest lahendi leidmiseni.
5. Õppekäigud muuseumi, nüüdiskunstinäitustele ja kunstisündmustele.
6. Infootsing erinevatest teabeallikatest.
7. Uurimuste ja visualiseeritud esitluste koostamine ja kujundamine.
8. Mitmesuguste looduslike ja tehisoobjektide ning keskkondade analüüsimine erinevatest vaatepunktidest.

3.4.4. III kooliastme hindamise põhimõtted

Teadmised

Õpilane

- vaatab ja eristab kunsti väljendusvahendeid (maal, joonistus, kollaaž, skulptuur, foto, video, digitaalgraafika, animatsioon) ning kunstiteose ülesehitust;
- väljendab oma arvamust kunsti kohta, põhjendab ja analüüsib seda suuliselt ja kirjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara;
- teab teiste maade kunsti, leiab nende iseloomulikke jooni, võrdleb neid eesti rahvakunstiga, toob esile sarnasusi ja erinevusi.

Teadmised	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma arvamust kunstist selgesõnaliselt, analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult, kasutades kunsti oskussõnavara.
4	Õpilane väljendab oma arvamust kunstiteose kohta mõningal määral, analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast kunsti oskussõnavara.
3	Õpilane väljendab oma arvamust kunstiteose kohta vähesel määral (nt kirjeldab 1–2 erinevat kunsti väljendusvahendit), analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähest kunsti oskussõnavara.
2	Õpilane väljendab oma arvamust kunstiteose kohta ebapiisavalt, analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vaid üksikuid kunsti oskussõnu.

Praktilised oskused: joonistamine, maalinine, graafika, skulptuur, kollaaž, joonestamine

Õpilane

- uurimuslikud ja loovad rühma- ja individuaalsed tööd, ühise tulemuse nimel koostöö.
- visandamine ja kavandamine. Kujutamine ja kujundamine. Eksperimenteerimine kujutamise reeglitega. Oma teoste esitlemine, valikute põhjendamine.
- ruumiliste kompositsioonide, mudelite või makettide valmistamine.
- kunstitehnikate loov kasutamine. Digitaalsete tehnikatega tutvumine ja katsetamine.
- kunstiteoste analüüsimine, võrdlemine, nende üle arutlemine.

Praktilised oskused: joonistamine, maalinine, graafika, skulptuur, kollaaž, joonestamine	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane kasutab kunsti teadmisi ja oskusi (joonistamine, maalinine, graafika, skulptuur, kollaaž, joonestamine), väga heal tasemel, veatult.
4	Õpilane kasutab kunsti teadmisi ja oskusi, heal tasemel, esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane kasutab kunsti teadmisi ja oskusi, rahuldaval tasemel, esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane kasutab kunsti teadmisi ja oskusi mitterahuldaval tasemel, esineb olulisi puudusi ja vigu.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus.

Õpilane

- rakendab kunsti teadmisi üksi ja rühma koosseisus ning väljendab erinevates kunsti tegevustes oma loomingulisi ideid;
- kasutab oma tegevustes infotehnoloogia vahendeid.

Praktilised oskused: loominguliste ideede väljendus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate kunstiliste väljendusvahenditega,

	võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt.
4	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt, esineb väiksemaid eksimusi.
3	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral, esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid ebapiisavalt, esineb olulisi puudusi ja vigu.

Eneseanalüüsisioskus

Õpilane

- oskab hinnata enda ning kaaslaste kunstiteoseid; oskab hinnata enda ja teiste panust koos joonistuses või maalimises.

Eneseanalüüsisioskus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane analüüsib objektiivselt ja põhjalikult enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ning püstitab uusi eesmärke, kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
4	Õpilane analüüsib enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti ja toob välja üksikud eesmärgid, kirjeldades, mida ja kuidas edaspidi arendada.
3	Õpilane analüüsib vähesel määral ja/või õpetaja toetusel enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteeti.
2	Õpilase analüüs enda (või kaasõpilaste) töö kvaliteedi üle on mitterahuldav.

Osalusaktiivsus

Õpilane

- suhtub kohusetundlikult endale võetud ülesannetesse;
- osaleb meeleldi kunstilistes tegevustes ning kohalikus kultuurielus; aktsepteerib kunsti erinevaid avaldumisvorme;

Osalusaktiivsus	
Tase	Kirjeldus
5	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult. Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates kunstilistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur.
4	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse kohusetundlikult. Õpilase huvi ja/või soov osaleda erinevates kunstilistes (sh tunnivälistes) tegevustes on piisavalt suur.
3	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse osalise kohusetundlikkusega. Õpilane näitab üles mõningast huvi ja/või soovi osaleda kunstilistes (sh tunnivälistes) tegevustes.
2	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse ebapiisava kohusetundlikkusega. Õpilane näitab üles väga vähest huvi ja/või soovi osaleda kunstilistes tegevustes.

3.5. Füüsiline õpikeskkond

1. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus on 500 lux päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal, vesi/kanalisatsioon, reguleeritava kõrgusega molbertid koos joonistusalustega, tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused ning projektsioonitehnika.
2. Kool tagab kooli õppekava järgi kunstitundideks foto- ja videokaamerate, skanneri ja printeri ning internetiühendusega arvutite kasutamise võimaluse. Samuti võimaldab kool vajalikud kunstivahendid ja -materjalid.